

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет
Кафедра початкової освіти та інноваційних педагогіки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

на засідання Вченої ради
УДУ імені Михайла Драгоманова
2024 р.

Протокол № 7

Проректор навчально-методичної
роботи

Проф. Роман ВЕРНИДУБ

ПРОГРАМА
ПІДСУМКОВІ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ (термін навчання 1,10)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
спеціальність 013 Початкова освіта
освітньо-професійна програма: «Початкова освіта»

Київ 2024

Програма підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти (термін навчання 1,10) затверджена на Вченій раді педагогічного факультету (Протокол № 3 від 23 жовтня 2023 р.).

Укладачі:

доктор педагогічних наук, професор Олена МАТВІЄНКО
кандидат педагогічних наук, доцент Оксана КОХАНКО
кандидат біологічних наук, професор Людмила ТЕЛЕЦЬКА
кандидат педагогічних наук, доцент Валентина ЧАЙЧЕНКО
кандидат педагогічних наук, доцент Тетяна КОВАЛЬ
кандидат педагогічних наук, доцент Алла РОМАНЧУК
кандидат педагогічних наук, доцент Вікторія ВОЛОШИНА
кандидат педагогічних наук, доцент Світлана ЛУК'ЯНЧУК
кандидат педагогічних наук, доцент Інна ЯНКОВСЬКА
кандидат педагогічних наук, доцент Людмилола СЕБАЛО
кандидат педагогічних наук, ст..викл. Дар'я ГУБАРСВА

За загальною редакцією:

завідувачки кафедрою початкової освіти та інноваційної педагогіки, доктора педагогічних наук, професора **Олена МАТВІЄНКО**.

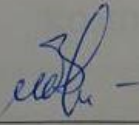
Рецензенти:

Олександр МИТНИК, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри практичної психології УДУ імені Михайла Драгоманова

Світлана МАТРИНЕНКО, доктор педагогічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Київського міжнародного університету.

Обговорено та рекомендовано до використання на засідання Науково-методичної ради УДУ імені Михайла Драгоманова «27» листопада 2024 року, протокол № 6.

Голова НМР

Роман ВЕРНИБУД

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
РОЗДІЛ 1. Зміст підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти ОПП «Початкова освіта» спеціальності 013 «Початкова освіта»	
«Методики та технології навчання освітніх галузей».....	8
➤ <i>Методика та технологія навчання математичної освітньої галузі</i>	
➤ <i>Методика та технологія навчання мовно-літературної освітньої галузі</i>	
➤ <i>Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної освітніх галузей</i>	
➤ <i>Методика та технологія навчання мистецької, технологічної та інформативної освітніх галузей</i>	
➤ <i>Методика та технологія навчання соціальної і здоров'язбережувальної, фізкультурної освітніх галузей</i>	
«Педагогічні інновації в Україні та за кордоном».....	16
«Педагогіка партнерства та супервізії».....	16
«Технології інклюзивного навчання у початковій школі».....	17
«Технології управління освітнім процесом у початковій школі».....	18
РОЗДІЛ 2. Типові орієнтовні питання / завдання комплексного кваліфікаційного іспиту	
I блок-модуль «Методики та технології навчання освітніх галузей».....	20
II блок-модуль «Педагогічні інновації в Україні та за кордоном».....	25
III блок-модуль «Педагогіка партнерства та супервізії».....	26
IV блок-модуль «Технології інклюзивного навчання у початковій школі»....	27
V блок-модуль «Технології управління освітнім процесом у початковій школі».....	29
РОЗДІЛ 3. Критерії оцінювання	
Комплексний кваліфікаційний іспит.....	30
Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи	31
СТРУКТУРА БІЛЕТУ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ.....	33
ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ	35

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Побудова національної системи освіти в Україні в умовах реалізації Концепції «Нова українська школа» та впровадження Державного стандарту початкової освіти передбачає новий підхід до професійної підготовки майбутніх учителів як конкурентноздатних, компетентних та всебічно освічених фахівців. Він спрямований на подолання кризи в освіті, що виявляється, передусім, у невідповідності знань студентів запитам особистості, суспільним потребам і світовим стандартам, у знеціненні соціального престижу освіченості та інтелектуальної діяльності. Основним критерієм роботи закладу вищої освіти є рівень підготовленості випускників, раціональне поєднання їх теоретичних знань з умінням застосовувати їх на практиці, сформованість професійних компетентностей.

Програма підсумкової атестації здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта» розроблена відповідно до вимог підготовки фахівців, викладених у законодавчих та нормативних документах про вищу освіту. Її зміст орієнтує студентів не тільки на творче відтворення засвоєних педагогічних знань, а й на демонстрацію програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів «Початкова освіта» в УДУ імені Михайла Драгоманова. Дана програма має на меті підготовку компетентних фахівців у галузі освіти, зокрема висококваліфікованих фахівців початкової освіти (вчителів початкових класів закладу загально середньої освіти); фахівців, адаптованих до ринкових і демократичних перетворень, здатних жити й творити в інформаційному суспільстві, глобальному світовому просторі. Формування у здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти здатності розв'язувати складні професійні задачі у галузі початкової освіти, що передбачають проведення досліджень, впровадження ефективних технологій навчання й виховання та здійснення інновацій у педагогічній діяльності в закладах загально середньої освіти в умовах реформування системи освіти.

Професійна підготовка магістрів освітньо-професійної програми «Початкова освіта» з терміном навчання 1 рік і 10 місяців передбачає підготовку здобувачів, що вступили на базі вищої освіти за спорідненою спеціальністю, та опанування ними тем таких обов'язкових загальноосвітніх компонентів як: «Філософія освіти», «Освітня політика та лідерство», «Психолого-педагогічні технології», «Організація наукових досліджень» та професійних фахових компонентів: «Педагогіка: дидактика початкової школи», методики та технології навчання освітніх галузей у початковій школі, «Педагогічні інновації в Україні та за кордоном», «Технології інклюзивного навчання у початковій школі», «Технології управління освітнім процесом у початковій школі», «Педагогіка партнерства та супервізії». Змістове наповнення фахових навчальних дисциплін включено до програми комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 013 «Початкова освіта». Екзамен визначає рівень теоретичних знань студента магістратури та вміння практично їх застосовувати. Питання в програмі іспиту

мають міжпредметний характер, який повинні виявити студенти у своїх відповідях.

Основна мета підсумкової атестації полягає у визначенні відповідності професійної підготовки випускників спеціальності 013 «Початкова освіта» вимогам освітньо-професійної програми, рівня їх здатності до самостійного та комплексного розв'язування задач в сфері початкової освіти, у професійно-педагогічній та науково-пошуковій діяльності вчителя дослідницького та інноваційного характеру. У цьому зв'язку, відповіді студентів магістратури повинні бути теоретично обґрунтованими та професійно орієнтованими, мають базуватися на педагогічному, психологічному та методичному матеріалі. Студенти мають продемонструвати знання традиційних та інноваційних методик та педагогічних технологій організації та управління початковою освітою та їх втілення в умовах НУШ та інклюзивного навчання з урахуванням ідей педагогіки партнерства, здійснення вчителем науково-дослідницької діяльності.

ККІ та захист кваліфікаційної роботи спрямовані на виявлення рівня сформованості загальних та спеціальних компетентностей, яким оволоділи магістри:

<i>Загальні компетентності</i>	<i>Спеціальні компетентності</i>
<p>ЗК 1: Здатність до гнучкості мислення, його абстрактності та критичності, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК 2: Здатність до креативності та генерування нових ідей у професійно-педагогічній діяльності.</p> <p>ЗК 3: Здатність здійснювати науково-прикладні дослідження на відповідному рівні.</p> <p>ЗК 4: Здатність здійснювати професійно-педагогічну та науково-дослідницьку діяльність з виявом ініціативності та підприємливості.</p> <p>ЗК 5: Здатність працювати з високим ступенем автономії та з готовністю до командної</p>	<p>СК 1: Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.</p> <p>СК 2: Здатність спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати різні стратегії комунікації, формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.</p> <p>СК 3: Здатність застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.</p> <p>СК 4: Здатність до педагогічного партнерства (наставництво, супервізія, інтервізія тощо), до організації роботи інклюзивного класу.</p> <p>СК 5: Здатність організовувати та управляти освітніми процесами, які є складними, непередбачуваними та потребують нових стратегічних підходів, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.</p> <p>СК 6: Здатність моделювати, проектувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність в системі початкової освіти в широких</p>

<p>(колективної) роботи.</p> <p>ЗК 6: Здатність до здійснення педагогічної діяльності з розумінням її значущості для розвитку суспільства та врахуванням важливості свого впливу на вирішення соціальних проблем.</p>	<p>мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації.</p> <p>СК 7: Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.</p> <p>СК 8: Здатність до конструктивного розв'язання педагогічних конфліктів в освітньому середовищі початкової школи засобами педагогіки партнерства та з використанням ресурсів педагогічного наставництва та супервізії.</p> <p>СК 9: Здатність до грамотного використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі з метою формування в учнів початкової школи медіаграмотності та медіаосвіти.</p> <p>СК 10: Здатність обирати оптимальні педагогічні технології з української та зарубіжної практики для роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища з урахуванням принципів партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.</p>
---	--

Під час складання іспиту та захисту кваліфікаційної роботи випускник магістратури повинен продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

<p>ПР 1: Критично осмислювати та інтегрувати знання про концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування освіти (в тому числі початкової) в Україні у перебігу розв'язання складних задач у широких мультидисциплінарних контекстах.</p> <p>ПР 2: Спілкуватися академічною українською та іноземною мовами в усній та письмовій формах, використовувати комунікативні стратегії, формувати в учнів здатність до взаєморозуміння, міжособистісної взаємодії.</p> <p>ПР 3: Застосовувати інноваційні технології в навчанні освітніх галузей початкової школи в стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях.</p> <p>ПР 4: Створювати особисту методичну систему навчання здобувачів початкової освіти предметів початкової школи, адаптувати її до різних умов освітнього процесу.</p> <p>ПР 5: Організовувати та управляти освітніми процесами у складних, непередбачуваних умовах, що потребують нових стратегічних підходів, налагоджувати співпрацю з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців, використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та цифрові сервіси.</p> <p>ПР 6: Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організовувати роботу інклюзивного класу.</p>

ПР 7: Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє середовище початкової школи.

ПР 8: Відповідати критеріям академічної доброчесності у власній науково-пошуковій і педагогічній діяльності.

ПР 9: Планувати, організовувати і здійснювати наукові (експериментальні) дослідження у сфері початкової освіти; аналізувати, узагальнювати й презентувати результати дослідження; аргументувати власну наукову позицію.

ПР 10: Складати програму саморозвитку та самовдосконалення, обирати ефективний інструментарій самопрезентації результатів власної професійної діяльності, створювати власний професійний імідж.

ПР 11: Конструктивно розв'язувати педагогічні конфлікти в освітньому середовищі початкової школи між усіма її учасниками з використанням засобів педагогіки партнерства та потенціалу педагогічного наставництва та супервізії.

ПР 12: Формувати у молодших школярів медіаграмотності та медіаосвіти через доцільне використання вчителем ресурсів та контенту інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі початкової школи, дослідження їх ролі, призначення та можливостей.

ПР 13: Працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища з використанням оптимальних технологій з української та зарубіжної практики з урахуванням принципів педагогіки партнерства, дитиноцентризму та розвивального навчання.

Підсумкова атестація магістрів освітньо-професійної програми «Початкова освіта» спеціальності 013 Початкова освіта проводиться у **формі комплексного кваліфікаційного іспиту** та **захисту кваліфікаційної (магістерської) роботи**.

РОЗДІЛ 1.
ЗМІСТ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
спеціальності 013 «Початкова освіта» (термін навчання – 1,10)

«МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ»

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ ОСВІТНЬОЇ
ГАЛУЗІ

Методика навчання освітньої галузі «Математика» в умовах впровадження Концепції НУШ. Характеристика математичної освітньої галузі Державного стандарту початкової освіти. Варіативність сучасних концепцій курсу математика для початкової школи України. Аналіз типових освітніх програм, розроблених під керівництвом О.Я.Савченко та Р.Б.Шияна. Мета та завдання вивчення початкового курсу математики. Характеристика змістових ліній. Системний аналіз навчально-методичного забезпечення математичного курсу

Методика навчання нумерації та арифметичних дій ЦНЧ. Нумераційні поняття у змісті початкової математики. Методичні підходи до опрацювання нумерації чисел за концентрами. Методика вивчення частин і дробів. Методика вивчення табличних випадків обчислень. Методика вивчення прийомів усних обчислень. Методика вивчення письмового виконання арифметичних дій

Методична система формування загальних умінь розв'язування сюжетних задач. Загальні питання методики навчання розв'язування задач. Структура методичної системи навчання розв'язування сюжетних задач. Операційний склад загального уміння розв'язування сюжетних задач.

Методична система формування умінь розв'язування простих та складених сюжетних задач. Методика формування в учнів поняття «задача». Класифікація простих задач. Методика формування в учнів уміння розв'язувати прості задачі. Методика формування в учнів поняття «складена задача». Складові процесу розв'язування складеної задачі. Методика формування в учнів уміння розв'язувати складені задачі певних видів. Робота над типовими задачами.

Методика навчання величин та одиниць їх вимірювання. Сучасні підходи до вивчення найважливіших величин в курсі математики початкової школи: довжина, відстань, периметр, площа, час, швидкість, маса, ціна, вартість, грошові одиниці. Методика опрацювання кожної з величин: ознайомлення, способи вимірювання, одиниці величин та їх співвідношення, дії над ними. Методика навчання розв'язування задач, що містять зазначені величини.

Методика навчання алгебраїчного та геометричного матеріалу. Формування й розвиток уявлень учнів про числові та буквені вирази, рівності й нерівності. Формування в учнів уявлень про рівняння. Формування в учнів уявлень про функціональну залежність. Методика ознайомлення учнів з геометричними фігурами на площині. Формування в учнів уявлень про

геометричні фігури у просторі: прямокутний паралелепіпед, куб, куля, циліндр, піраміда, конус.

Сучасні навчальні технології в початковій школі. Технології формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів. Технології організації навчального співробітництва. Технології диференційованого навчання. Технології організації самостійної навчальної діяльності. Ігрові навчальні технології. Технології організації навчальної проектної діяльності.

Авторські курси математики в сучасних педагогічних технологіях. Ментальна арифметика. Технологія розвивального навчання («Математика» Е.Александрової, І.Аргинської). Комплексна програма розвитку дітей «Росток» («Математика» Л.Петерсон). Укрупнення дидактичних одиниць(УДО) П.Ерднієва. «Лексичні основи математики» (Н.Васильченко) Технологія навчання учнів початкових класів розв'язування сюжетних задач (С.Скворцова)

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ

(українська мова та література)

Добуквений, буквений, післябуквений періоди навчання. Методика формування мовних уявлень про слово, речення, висловлювання. Ознайомлення зі словами – назвами предметів, ознак, дій, чисел, службовими словами. Графічне зображення слів, речень. Методика формування в учнів фонетичних уявлень: склад, наголос, наголошений склад; немовні звуки й звуки мовлення, голосні і приголосні звуки, м'які і тверді приголосні звуки. Застосування прийомів звукового аналізу і синтезу. Методика ознайомлення з новою буквою та звуками (голосними, приголосними), що вона позначає на письмі.

Методика опрацювання словосполучення, речення та пунктуації. Методика формування уявлень про словосполучення, речення, текст. Пунктуація. Методика розкриття понять «основа речення», «головні (підмет, присудок) і другорядні члени речення». Однорідні члени речення. Складне речення. Поєднання частин складного речення за допомогою сполучників, сполучних слів.

Методика вивчення елементів лексикології.

Навчання морфемної будови слова Пряме і переносне значення, багатозначні слова, омоніми, синоніми, антоніми. Фразеологія. Морфеміка.

Методика вивчення частин мови. Система опрацювання іменника, прикметника, дієслова; методика вивчення граматичних категорій (роду, числа, відмінка тощо), вимова і написання відмінкових закінчень іменників, прикметників, особових закінчень дієслів. Методика вивчення займенника, прислівника, числівника. Методика роботи над прийменниками, сполучниками.

Навчання основ фонетики і графіки. Методика навчання орфографії. Роль і завдання вивчення елементів фонетики і графіки. Вивчення фонетики у зв'язку з орфоепією, графікою. Ознайомлення з особливостями звуків і букв (голосні звуки і позначення їх буквами на письмі; м'які і тверді приголосні звуки, позначення м'якості приголосних на письмі буквами і, я, ю, є та м'яким знаком; дзвінкі і глухі приголосні, їх позначення на письмі); ознайомлення зі складом і

наголосом (поділ слова на склади, перенос слів, наголошений і ненаголошений склад). Формування орфографічних дій і навичок. Уявлення про орфограму.

Теоретико-методичні основи читання.

Методика роботи над художнім твором у початкових класах. Види, якості читання. Роди, жанри. Особливості роботи над творами різних жанрово-родових форм.

Методика розвитку мовлення молодших школярів. Усне (аудіювання і говоріння) і писемне (читання і письмо) мовлення. Діалог і монолог. Стилі мовлення. Поняття про мовний етикет.

Перекази. Твори. Класифікація переказів. Прийоми підготовки до усного і письмового переказу. Робота над планом тексту для переказування. Методика проведення детального, вибіркового, стислого, творчого переказів. Види усних і письмових творів Основні етапи роботи твором. Робота над планом твору. Добір заголовка. Аналіз і вдосконалення учнівських творів.

Технології навчання читанню та письму у початковій школі. Уроки мови та читання за технологією розвивального навчання. Методика побудови модельних уроків за технологією ЧПКМ. Педагогічна технологія саморозвитку Марії Монтесорі. Технологія організації групової навчальної діяльності (кооперативне навчання). Потенціал проектної, ігрових та інтерактивних технології навчання на уроках мовно-літературної ОГ.

(іноземна мова)

Методика формування іншомовної компетентності молодших школярів. Цілі та етапи формування фонетичної компетентності. Формування іншомовної лексичної компетентності молодших школярів. Шкільний лексичний мінімум. Цілі та етапи формування лексичної компетентності. Формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів. Шкільний граматичний мінімум. Цілі та етапи формування граматичної компетентності в початковій школі.

Методика формування мовленнєвих компетентностей. Цілі та етапи формування компетентності в аудіюванні. Цілі та етапи формування компетентності в діалогічному мовленні. Типи діалогів. Формування в учнів компетентності в монологічному мовленні. Цілі та етапи формування компетентності в монологічному мовленні. Формування в учнів компетентності в читанні. Цілі та етапи формування компетентності в читанні. Формування іншомовної компетентності молодших школярів в письмі. Цілі та етапи формування компетентності в письмі в початковій школі.

Технології навчання іноземної мови в початковій школі. Ігрові технології навчання. Технології навчання у співпраці та проблемного навчання. Проектні технології у навчанні іноземної мови молодших школярів. Інтерактивні технології навчання іноземної мови. Технологія «портфоліо». Інформаційно-комунікаційні технології навчання іноземної мови в початковій школі.

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ, ГРОМАДЯНСЬКОЇ ТА ІСТОРИЧНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

МВОГ Природнича

Історія розвитку методики викладання природознавству. Мета та структура методики вивчення природничої ОГ. Об'єкт, предмет та завдання. Зв'язок методики з іншими науками. Методологічні основи і методи наукового дослідження. Історія розвитку методики викладання природничої ОГ.

Освітні та виховні завдання природознавства в курсі ЯДС. Мета і завдання інтегрованого курсу ЯДС в НУШ. Місце природознавства в ньому. Оволодіння учнями природничими уміньми та навичками. Виховні можливості змісту шкільного природознавства в Концепції НУШ. Розвиток мислення, мови, спостережливості учнів.

Зміст і особливості структурування навчального матеріалу. Природознавство в змісті інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Принципи побудови змісту природознавства з урахуванням вимог Державного стандарту початкової освіти та Концепції НУШ. Характеристика програм, які реалізують зміст природничої галузі в початковій школі.

Формування природничих уявлень та понять. Методика формування уявлень. Характеристика природничих понять, методика їх формування. Термінологічна робота. Керівництво пізнавальною діяльністю учнів при формуванні понять. Методика формування природничих умінь. Зв'язок теорії з практикою.

Методи та методичні прийоми навчання природознавству в курсі ЯДС. Поняття про методи навчання природознавству в курсі ЯДС. Сучасні підходи до класифікації методів навчання. Характеристика різних груп методів навчання. Інтерактивні методи навчання в курсі «ЯДС». Методичні прийоми. Дослід як провідний метод навчання природознавству в курсі ЯДС. Формування навичок дослідництва у дітей початкової школи в курсі ЯДС.

Матеріальна база та засоби навчання природознавству в курсі ЯДС. Значення і загальна характеристика матеріальної бази з природознавства в курсі ЯДС. Наочні посібники та їх класифікація. Допоміжне обладнання. Організація та обладнання куточка живої природи. Навчально-дослідна ділянка та географічний майданчик: їх роль у закріпленні учнями теоретичних знань. Краєзнавчий куточок та куточок досліджень.

Організаційні форми навчання природознавства. Різноманітність організаційних форм навчання в курсі ЯДС. Урок – основна організаційна форма навчального процесу в курсі ЯДС. Функції уроку. Основні вимоги до сучасного уроку та його підготовка. Аналіз, самоаналіз і самооцінка уроку. Екскурсія, її місце та значення у процесі навчання молодших школярів природознавству в курсі ЯДС. Зміст та форми організації позаурочної та позакласної роботи з природничим та громадянським змістом.

МВОГ Громадянська та історична

Особливості освітньої галузі «Громадянська та історична» в умовах інтегрованого курсу «Я досліджую світ». Структура і зміст освітньої галузі «Громадянська та історична» в Типових програмах НУШ та предметі «Я

досліджую світ». Вимоги до освітніх результатів навчання учнів з даної галузі. Календарне планування з предмету «Я досліджую світ» та реалізація змісту галузі «Громадянська та історична» в умовах інтеграції.

Методика формування основ громадянської компетентностей в учнів початкової школи. Сутність понять «громадянська компетентність», «громадянська освіта». Складові та зміст громадянської компетентності. Методика формування громадянської компетентності в молодших школярів засобами інтегрованого навчання.

Методика реалізації історичного підходу на уроках в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Завдання історичної освіти в інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Історична предметна компетентність учнів. Складники історичної компетентності. Історичний підхід та способи його реалізації. Новітні технології організація навчальної діяльності молодших школярів на уроках з громадянським та історичним змістом.

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ МИСТЕЦЬКОЇ, ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ТА ІНФОРМАТИВНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

Мистецька освітня галузь в освітньому процесі початкової НУШ

Інтеграція мистецтв – провідна тенденція перебудови змісту освіти. Завдання мистецької освітньої галузі в Державному стандарті початкової освіти та чинних Типових освітніх програмах. Інтеграцію як педагогічне явище стимулювання сучасних медіатехнологій. Різноманітність зв'язків між видами мистецтва. Процес інтегрування естетичної інформації. Потужність евристичного потенціалу за умов інтеграції видів мистецтв. Філософські основи інтеграції. Мистецько-культурологічні основи інтеграції. Психологічні основи інтеграції. Дидактичні основи інтеграції. Художньо-педагогічні основи інтеграції.

Концептуальні основи методики інтегрованого курсу «Мистецтво». Системний підхід до мистецької освіти. Функції і принципи загальної мистецької. Мета і завдання навчання мистецтва. Базові компетентності. Особливості освітніх програм з мистецтва. Мистецький тезаурус як фактор інтеграції.

Загальні організаційно-методичні підходи до навчання мистецької освітньої галузі в контексті художньої дидактики. Проектування і моделювання уроків мистецтва. Типи, жанри і структура уроків. Художньо-педагогічна драматургія уроку мистецтва. Основні види діяльності учнів на уроках мистецтва. Взаємоузгодження домінуючих і синтетичних видів мистецтва в інтегрованому курсі. Естетизація освітнього середовища.

Методи стимулювання та активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів як засіб технологізації вивчення мистецтва. Методика навчання мистецької грамоти. Музична грамота. Образотворча грамота. Елементи театральної та хореографічної грамоти. Інфомедійна грамотність.

Інноваційні форми організації навчальної діяльності учнів початкової школи з мистецької освітньої галузі. Формування ключових компетентностей на уроках мистецтва відповідно вимогам НУШ. Техніки, технології, стратегії, методи, методики вчителя (класовода) в освітньому процесі НУШ («Входження в картину», Стратегія «Рафт», Інтелект-карти, Стратегія «Діаграма Венна»,

Практика «Ранкова зустріч», Стратегія «Сітка Елвермана», Джигсоу 1,2, Навчання за запитом учнів (Inquiry based learning), Стратегія «Фішбоун», Стратегія «Ромашка Блума», Стратегія «Кубування», Дискусія, Лепбук, Методика взаємних запитань, Шість капелюхів мислення. Таблиця ЗХД, Навчання на основі учнівського запиту через дослідження. Застосування методу проектів у роботі з першокласниками. Лепбук як дослідницький проект першокласника. Стратегії розвитку критичного мислення. Освітній потенціал гри з LEGO).

Технологічні засоби забезпечення навчально-виховного процесу з мистецтва. Сутність поняття «педагогічна технологія». Художньо-педагогічні технології на уроках інтегрованого курсу «Мистецтво». Інтегративні художньо-педагогічні технології – фундамент методики викладання мистецтва. Ігрові художньо-педагогічні технології. Проблемно-евристичні художньо-педагогічні технології. Інтерактивні художньо-педагогічні технології. Сугестивні та естетотерапевтичні художньо-педагогічні технології. Музейні художньо-педагогічні технології. Медіатехнології.

Використання елементів технологічного забезпечення при організації мистецької діяльності і сприймання творів мистецтва. Художньо-педагогічна драматургія інтегрованих уроків мистецтва в початковій школі. Творчі портрети українських митців.

Основні ознаки та критерії оцінювання ступеня навчальних досягнень молодших школярів в мистецькій освітній галузі. Теоретичні засади оцінювання освітніх результатів. Види, принципи й технології оцінювання. Вимоги до обов'язкових результатів навчання молодших школярів з мистецької освітньої галузі.

Використання діагностичних методик визначення художнього-творчого розвитку молодших школярів. Оцінювання результатів мистецької освіти молодших школярів. Загальні результати навчання здобувачів освіти. Обов'язкові результати навчання здобувачів освіти в 1-2 класах, в 3-4 класах з мистецької освітньої галузі.

Технологічна освітня галузь в освітньому процесі початкової НУШ

Значення, мета, завдання технологічної освітньої галузі в освітньому процесі початкової школи. Вимоги Державного стандарту початкової освіти та Типових освітніх програм до технологічної освітньої галузі. Мета, завдання, структура змістового наповнення технологічної освітньої галузі. Формуванні ключових компетентностей.

Творча предметно-перетворювальна діяльність учнів початкових класів як запит суспільства. Основні види предметно-перетворювальної діяльності та їх зміст. Поняття діяльність молодших школярів на уроках технологічної освітньої галузі. Предметно-перетворювальна діяльність, художньо-трудова, творча діяльність учнів у початкових класах.

Матеріальне і методичне забезпечення для реалізації технологічної освітньої галузі. Правила підбору матеріалів та інструментів для виконання учнями практичних робіт. Інструменти та пристосування тривалого використання. Комплекс методичного забезпечення уроку. Правила організації робочого місця для учнів.

Сучасний урок інтегрованого курсу «Я досліджую світ»: технологічна освітня галузь. Типи та специфіка уроків інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (Технологічної освітньої галузі). Структура комбінованого уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (Технологічної освітньої галузі).

Структура програми, зміст навчального матеріалу за змістовими лініями і темами. Зміст та особливості організації та проведення технологічної освітньої галузі за Типовими освітніми програмами НУШ-1, НУШ-2.

Політехнічний принцип навчання та виховання освітньої технологічної галузі. Сутність політехнічного навчання та виховання технологічної освітньої галузі. Послідовність виготовлення виробу.

Обов'язкові результати навчання та їх роль у проєктуванні навчальної діяльності з технологічної освітньої галузі. Результати навчання та їх роль у проєктуванні навчальної діяльності з технологічної освітньої галузі. Традиційний і діяльнісний підхід до навчання з технологічної освітньої галузі.

Інтеграція технологічної освітньої галузі в курсі «Я досліджую світ». Цілі і завдання інтегрованого навчання. Особливості інтегрованого навчання технологічної освітньої галузі в курсі «Я досліджую світ».

Формування творчого освітньо-виховного середовища закладів загальної середньої освіти. Сутність поняття «творче освітньо-виховне середовище». Вплив творчого освітньо-виховного середовища на особистість молодшого школяра.

Формування екологічної культури в молодших школярів. Екологічна культура молодшого школяра. Екологічне виховання молодшого школяра. Проєкти, як засіб екологічного виховання на заняттях інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

STEM-технології у навчальному процесі. Акронім STEM (STEAM, STREM). Формування навичок у молодших школярів під час STEM-навчання. Підходи до проведення STEM-уроку.

Спільна діяльність молодших школярів. Групові форми роботи молодших школярів на уроці технологічної освітньої галузі. Роль вчителя під час групової роботи учнів. Структура групових занять. Алгоритм роботи в парах.

Формування здоров'язбережувальних компетентностей в учнів 1–4 класів на уроках інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (Технологічна освітня галузь). Здоров'язбережувальна технологія на уроках технологічної освітньої галузі. Особливості здорового способу життя. Умови для формування здоров'язбережувальних компетентностей молодших школярів.

Проєктні технології в технологічній освітній галузі початкової школи. Вимоги до оцінювання проєктів. Проєктна діяльність учнів на уроках технологічної освітньої галузі. Етапи проєктів. Оцінювання результатів проєктної діяльності молодших школярів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів з технологічної освітньої галузі. Завдання оцінювання. Формувальне оцінювання. Види навчально-пізнавальної діяльності учнів. Підсумкове оцінювання на уроках з технологічної освітньої галузі. Рефлексивна оцінка.

Інформатична галузь в освітньому процесі початкової НУШ

Ознайомлення з вітчизняними, світовими освітніми програмами по вивченню курсу з інформатики у початковій школі та методиками навчання. Подібні та відмінні риси й світові тенденції в галузі інформатики; перспективи розвитку. Зміст, форми, методи вивчення інформатики, та шляхів підвищення ефективності освіти у розвинених країнах світу та в Україні. Розвиток педагогічного цифрового мислення, професійної самосвідомості.

Вплив інформаційних технологій на суспільство та використання інформаційних технологій для вирішення суспільних проблем відповідно змісту інформативної галузі в НУШ. Цифровий інтелект; цифрова педагогіка та її роль в освітньому просторі; використання інформаційних технологій для вирішення суспільних проблем; аналіз програми інформативної галузі щодо вирішення суспільних проблем.

Використання педагогічних технологій при вивченні освітньої інформативної галузі. Методика проведення нестандартних типів уроків інформатики. Шляхи підвищення ефективності уроків інформатики. Ігрові технології. Мережеві технології. Інтерактивні технології. Проєктні технології. VR-технології. Цифрова педагогіка.

Змішане, дистанційне навчання на уроках інформатики та інтеграційний зміст. Змішана та дистанційна форма навчання інформатики. Переваги та недоліки. Проведення дистанційних занять, види дистанційних занять. Організація навчання за індивідуальними освітніми траєкторіями або поділ на підгрупи для ротації Інтеграція інформатики з іншими предметами.

МЕТОДИКА ТА ТЕХНОЛОГІЯ НАВЧАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ І ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ, ФІЗКУЛЬТУРНОЇ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ

Здоров'язбережувальне освітнє середовище та здоров'язбережувальна діяльність учителя в початковій школі. Організація здоров'язбережувального освітнього середовища учнів початкової школи. Здоров'язбережувальні аспекти сучасного уроку. Основні напрями. Принципи формування, дидактичні умови здоров'язбережувального освітнього середовища.

Здоров'язбережувальні технології в початковій школі. Поняття «Здоров'язбережувальні технології». Основні принципи застосування здоров'язбережувальних технологій. Створення спільноти в класі. Методика проведення ранкових зустрічей на позиціях здоров'язбереження. Види здоров'язбережувальних технологій: психоемоційне налаштування, музичний супровід уроку, ігри та ігрова терапія, казкотерапія, кольоротерапія, дихальна гімнастика, арт-терапія, релаксаційні вправи. Підготовка вчителя до організації та запровадження здоров'язбережувальних технологій.

Методика організації навчальної та позанавчальної діяльності із соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі в початковій школі. Тематичні дні у вивченні соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі. Алгоритм їх підготовки і проведення в початковій школі. Ігрові форми з

молодшими школярами. Дослідницька діяльність учнів. Робота з батьками щодо здоров'язбереження дітей.

Методичні вимоги до формування в молодших школярів основ знань з фізичної культури. Типові освітні програми з фізичної культури для учнів початкової школи (Програми Б. Р. Шияна та О. Я.Савченко). Урок – основна форма організації з фізичного виховання. Концептуальні підходи до формування змісту і структури уроку. Форми, методи, засоби фізичного виховання. Фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня молодшого школяра.

«ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ»

Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти в Україні та світі. Цілі та цінності початкової освіти в країнах ЄС; періоди трансформаційних цілей початкової освіти в країнах ЄС. Цілі для розвитку дитини і цілі для розвитку суспільства. Виклики сучасного людства, що сприяють інноваційній діяльності.

Стандартизація змісту початкової освіти в Україні та країнах ЄС. Стандарт-орієнтовані реформи в освіті. Поняття стандарт. Моделі стандартизації. Завдання стандартизації початкової освіти в країнах ЄС. Види освітніх стандартів. Позитиви і виклики стандарт-орієнтованих реформ. Інноваційність як ознака сучасності. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів. Виклики сучасного людства, що сприяють інноваційній діяльності.

Сутність та класифікація педагогічної інноватики. Структура і динаміка розвитку освітніх інноваційних процесів. Типи структур інноваційних процесів. Закони перебігу інноваційних педагогічних процесів.

Рефлексивна педагогіка (reflective pedagogy). Спільна або колабораційна педагогіка (collaborative pedagogy). Педагогіка підприємництва (enterprising pedagogy). Запам'ятовуюча педагогіка (memorable pedagogy) – її зміст та цінність для сучасного покоління. Куб інноваційний простір.

Сутність понять «навички», «Hard skills», «Soft skills», «Освітнє лідерство». Роль Soft-skills в концепції «Нова українська школа» та нормативних освітянських документах. Гетерогенний аспект освіти. Модернізація освіти та виклики сьогодення. Феномен гетерогенності в умовах єдиного європейського освітнього простору. Педагогічної взаємодії як запорука успішного розвитку особистості в гетерогенному освітньому просторі. Педагогічне спілкування та його роль у співпраці з гетерогенними групами учнів. Педагогіка співробітництва з гетерогенними групами учнів в «Новій українській школі».

Сутність поняття «педагогічно-професійне мислення», його полівимірність. «Дизайн мислення» педагога у роботі з гетерогенними групами учнів. Сутність понять «міжособистісні взаємини» та «міжособистісна привабливість». Конфлікт. Конфліктна ситуація. Психологічні проблеми взаємовідносин в гетерогенних групах. Булінг в школі.

Технології педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів. «Case-studymethod». «Перевернутий клас» (“Flipped classroom”). «Метод проєктів». «Портфоліо». «Мережеві технології».

«ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ТА СУПЕРВІЗІЇ»

Історія розвитку педагогіки партнерства. Реалізація педагогіки партнерства в умовах НУШ. Концептуальні засади педагогіки партнерства; сутність, принципи. Історія виникнення педагогіки партнерства (співпраці/співробітництва) у вітчизняній освіті та за кордоном. Особливості реалізації ідей педагогіки партнерства у освітньому процесі НУШ. Високий рівень автономії та готовність до командної роботи – необхідні здатності вчителя НУШ.

Партнерська взаємодія вчителя з учнями. Дитиноцентризм та суб'єкт-суб'єктна взаємодія вчителя з учнями як основи побудови партнерських відносин. Ролі сучасного вчителя – фасилітатор, тьютор, ментор, новатор, коуч, – в індивідуальній освітній траєкторії розвитку учня початкової школи. Методи та форми педагогічної взаємодії вчителя з учнями на основі партнерства: організація діалогового навчання і виховання молодшого школяра; створення ситуацій успіху; ігрові методи навчання; інтерактивна взаємодія між учителем і учнями у освітньому процесі НУШ. Класний менеджмент як основа формування спільноти учнів.

Партнерська взаємодія вчителя з батьківською громадою та іншими соціальними інституціями. Реалізація ідей педагогіки партнерства у співпраці вчителя з батьками та іншими соціальними інституціями. Права та обов'язки вчителя і батьками у процесі співпраці як рівноправних партнерів. Основні напрями та форми організації партнерських взаємовідносин школи з батьківською громадою. Традиційні та інноваційні підходи до планування і проведення різних форм співпраці з сім'єю дитини. Неформальне спілкування вчителя з батьками.

Педагогічні конфлікти та їх вирішення засобами педагогіки партнерства. Явище педагогічних конфліктів у школі: їх сутність, причини. Види конфліктних ситуацій у освітньому процесі початкової школи. Вчитель як учасник чи посередник у конфліктних ситуаціях. Булінг/мобінг як першопричини виникнення педагогічних конфліктів. Відповідальність та права вчителя у протидії булінгу/мобінгу. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів в умовах НУШ засобами педагогіки партнерства.

Супервізія та наставництво в умовах НУШ. Сутність та призначення супервізії та наставництва в умовах побудови партнерської взаємодії вчителів НУШ. Мета та завдання супервізії. Нормативно-правове забезпечення супервізії/наставництва в умовах НУШ. Призначення педагогічної інтернатури і її роль у становленні молодого вчителя.

«ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Педагогічні технології інклюзивного навчання: класифікація та особливості застосування в умовах сучасної умовах НУШ. Зміст поняття «педагогічна технологія інклюзивного навчання молодшого школяра». Умови ефективного використання інноваційних технологій інклюзивного навчання.

Класифікація інноваційних технологій інклюзивного навчання молодших школярів із особливими потребами.

Впровадження технологій інклюзивного навчання в Новій українській школі. Професійна компетентність вчителя та його підготовка до організації освітнього процесу в умовах інклюзивного середовища. Діяльність асистента вчителя в інклюзивному класі. Педагогічна взаємодія з батьками дітей з особливими освітніми потребами. Створення безпечного, ергономічного інклюзивного освітнього середовища у початковій школі.

Технології інклюзивного навчання молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями. Характеристика психофізичного розвитку учнів із вадами зору (сліпі, осліплі, зі зниженим зором). Технології навчання молодших школярів з порушеннями зору. Класифікація мовленнєвих порушень у молодших школярів (усні (дизартрія, алалія, афазія, дислалія заїкання), письмові (дисграфія, дислексія). Основні причини порушення мовлення в учнів. Технології навчання учнів із мовленнєвими порушеннями. Технології ейдетики.

Технології інклюзивного навчання учнів із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату. Характеристика відхилень у дітей при затримці психічного розвитку (розумово відсталі, емоційно неврівноважені). Специфіка освітніх потреб молодших школярів із затримкою психічного розвитку. Корекційна спрямованість навчально-виховного процесу; організаційні форми допомоги та педагогічної підтримки учнів. Загальна характеристика порушень опорно-рухового апарату у молодших школярів (ДЦП, клишоногість, аномалії хребта, поліомієліт). Мовленнєві та психічні порушення у дітей з ДЦП. Психолого-педагогічні особливості аутичних учнів молодшого шкільного віку (із розвитком спектру аутизму). Технології навчання аутичних молодших школярів в умовах масової початкової школи.

Педагогічні технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих молодших школярів. Психолого-педагогічна характеристика обдарованих і талановитих дітей молодшого шкільного віку. Технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих учнів. Застосування спеціальних освітніх програм для обдарованих і талановитих учнів початкової школи в Україні та зарубіжних країнах. Інформаційні та телекомунікаційні технології навчання в системі початкової освіти дітей з особливими потребами.

Особливості впровадження соціально-педагогічних технологій у системі початкової освіти. Упровадження ігрових технологій в інклюзивній початковій школі. Типологія здоров'язбережувальних технологій (оздоровчі, технології навчання здоров'ю, виховання культури здоров'я). Педагогічний ресурс естетотерапії природними та ігровими засобами в інклюзивній освіті молодших школярів (ігрова терапія; песочна терапія; анімалотерапія; хореотерапія, формокорекційна ритмопластика; сміхотерапія). Арт-терапія в інклюзивній освіті учнів молодшого шкільного віку (музикотерапія у корекційно-виховній роботі з дітьми із особливостями психофізичного розвитку; естетотерапія мистецькими засобами (театральна-драматична діяльність з учнями із особливостями у розвитку; пісенна терапія; бібліотерапія; терапія кольором; лялькотерапія).

«ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ»

Наукові основи управління сучасною школою. Принципи управління освітою і школою. Сутність, принципи та функції управління школою. Реалізація концепції Нової української школи в системі управління школою та сучасні наукові підходи до управління навчальним закладом. Принципи та функції управління школою.

Система управління закладом загальної середньої освіти. Заклади загальної середньої освіти, як об'єкти управлінської діяльності. Типи закладів освіти, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти. Структура управління закладом загальної середньої освіти. Порядок обрання, призначення на посаду та звільнення з посади керівника закладу загальної середньої освіти. Педагогічна рада. Піклувальна рада закладу (закладів) загальної середньої освіти

Цілепокладання в управлінні процесом навчання. Суть та особливості цілепокладання освітнього процесу. Класифікація цілей навчання. Підходи та способи визначення педагогічних цілей у сучасних умовах.

Система органів державного управління освітою в Україні. Органи управління у сфері освіти: їх функції і структура. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти. Повноваження органів із забезпечення якості освіти. Порядок проведення інституційного аудиту закладів середньої освіти

Якість та ефективність управління сучасною школою. Проблеми управління школою та засоби їх вирішення. Система моніторингу якості діяльності початкової школи. Інноваційні технології управління навчально-виховним процесом в початковій школі. Засоби підвищення ефективності управлінської діяльності та методики прийняття управлінських рішень.

Планування та організація навчально-виховного процесу у початковій школі. Планування як найважливіша умова ефективного управління навчальним закладом. Види планування. Впровадження програмно-цільового підходу та програми розвитку у закладах загальної середньої освіти.

Організація методичної роботи в навчальному закладі. Зміст та завдання методичної роботи. Зміст та завдання методичної роботи в початковій школі. Організація методичної роботи на діагностичній основі. Форми методичної роботи в початковій школі. Традиційні і нетрадиційні форми методичної роботи.

Управління процесом упровадження передового педагогічного досвіду. Сутність та особливості передового педагогічного досвіду. Методи вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду. Технологія впровадження передового педагогічного досвіду.

Організація внутрішнього контролю в початковій школі. Зміст внутрішнього контролю ЗНЗ, вимоги до нього. Види, методи та етапи внутрішнього контролю. Контроль за виконанням нормативних документів. Контроль за якістю освіти учнів початкових класів.

РОЗДІЛ 2. ТИПОВІ ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ / ЗАВДАННЯ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

І БЛОК-МОДУЛЬ «МЕТОДИКИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ОСВІТНІХ ГАЛУЗЕЙ»

ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА

Методика та технологія навчання математичної ОГ

1. Схарактеризувати особливості реформи математичної освіти в початковій школі згідно з концепцією НУШ на основі зіставлення нормативних документів.
2. Визначити засади компетентісного та інтегрованого підходів, реалізованих у нормативних документах початкової освіти.
3. Охарактеризувати змістові лінії освітньої галузі «Математика» в контексті Державного стандарту початкової освіти.
4. Розкрити методику вивчення нумерації чисел від 1 до 10.
5. Розкрити методику вивчення нумерації чисел в центрі «Сотня».
6. Розкрити методику вивчення нумерації багатоцифрових чисел.
7. Розкрити методику вивчення теми «Додавання і віднімання чисел в межах 10».
8. Розкрити методику вивчення теми «Додавання і віднімання в межах 100».
9. Розкрити методику вивчення табличного множення і ділення чисел.
10. Розкрити методику вивчення письмового множення і ділення.
11. Розкрити методику роботи над задачами на знаходження суми і доданків.
12. Розкрити методику роботи над задачами на знаходження частки.
13. Розкрити методику роботи над задачами на різницеve порівняння.
14. Розкрити методику роботи над складеними задачами, пов'язаними з пропорційними величинами.
15. Розкрити особливості організації процесу навчання на засадах педагогіки партнерства в умовах реалізації концепції Нової української школи.
16. Розкрити особливості засвоєння математичного змісту засобами сучасних навчальних технологій.
17. Навести приклади авторських курсів математики в сучасних педагогічних технологіях.
18. Схарактеризувати особливості формування математичної компетентності молодших школярів засобами програми розвитку дітей «Росток».
19. Розкрити особливості використання диференційованих навчальних завдань на різних етапах уроку математики.

20. Розкрити послідовність організації проектної діяльності учнів на уроках математики.

Методика та технологія навчання мовно-літературної ОГ

1. Охарактеризувати звукову систему української мови у взаємозв'язку з графічною. Розкрити методику формування поняття про співвідношення звуків і букв.

2. Проаналізувати методику ознайомлення з новою буквою та звуками (голосними, приголосними), що вона позначає на письмі.

3. Охарактеризувати способи позначення м'якості приголосних звуків (**і, ь, я, ю, є**); ознайомлення з буквами **я, ю, є, ї** на позначення двох звуків.

4. Охарактеризувати методику ознайомлення з буквами та буквосполученнями **щ, дж, дз, г** і їхнім звуковим значенням.

5. Розкрити методику формування в учнів фонетичних уявлень: склад, наголос, наголошений склад; немовні звуки й звуки мовлення, голосні і приголосні звуки, м'які і тверді приголосні звуки.

6. Розкрити методику формування мовних уявлень про слово, речення, висловлювання.

7. Охарактеризувати роботу над словами з прямим і переносним значенням, багатозначними словами, омонімами, синонімами, антонімами.

8. Охарактеризувати формування орфографічних дій і навичок; уявлення про орфограму; орфографічні правила (одноваріантні, двоваріантні, правила-рекомендації).

9. Охарактеризувати методику вивчення частин мови. Розкрити систему опрацювання іменника. Виконати морфологічний аналіз іменників:

Землю красить сонце, а людину – праця (прислів'я).

10. Охарактеризувати методику вивчення частин мови. Розкрити систему опрацювання займенника. Виконати морфологічний аналіз займенників:

Що вміть, того за поясом не носить (прислів'я).

11. Охарактеризувати методику вивчення частин мови. Розкрити систему опрацювання прикметника. Виконати морфологічний аналіз прикметників:

Нових друзів наживай, а старих не забувай (прислів'я).

Від теплого слова і лід розмерзається (прислів'я).

12. Охарактеризувати методику вивчення частин мови. Розкрити систему опрацювання дієслова. Виконати морфологічний аналіз дієслів:

Треба нахилитися, щоб з криниці води напиться (прислів'я).

13. Охарактеризувати методику вивчення частин мови. Розкрити систему опрацювання прислівника. Виконати морфологічний аналіз прислівників:

На сонці тепло, а біля матері добре (прислів'я).

14. Розкрити систему вивчення морфемної будови слова; ознайомлення з роллю морфем у вираженні лексичного, граматичного значень слова. Робота над будовою слова у процесі вивчення частин мови.

15. Проаналізувати методику розкриття понять «основа речення», «головні (підмет, присудок) і другорядні члени речення»; поетапне засвоєння цих понять.

16. Розкрити вивчення поняття «однорідні члени речення». Навести приклади речень з однорідними членами (підметами, присудками, другорядними членами), пояснити розділові знаки.

17. Проаналізувати ознайомлення молодших школярів із пунктуацією, етапи навчання пунктуації, формування пунктуаційних навичок у поєднанні із виразністю мовлення.

18. Охарактеризувати роди літературних жанрів, особливості роботи над творами різних жанрів. Розкрити методику роботи над оповіданням, казкою, байкою, легендою (одне на вибір).

19. Проаналізувати особливості методики навчання діалогічного мовлення на уроці української мови; підготовчі вправи для розвитку діалогічного мовлення; формування мовленнєвого етикету під час роботи над діалогічним висловлюванням.

20. Охарактеризувати класифікацію переказів. Розкрити прийоми підготовки молодших школярів до усного і письмового переказу.

21. Розкрити основні етапи роботи над твором. Методика роботи над планом твору. Добір заголовка.

22. Методика формування іншомовної компетентності молодших школярів. Цілі та етапи формування фонетичної компетентності.

23. Формування іншомовної лексичної компетентності молодших школярів. Шкільний лексичний мінімум. Цілі та етапи формування лексичної компетентності.

24. Формування іншомовної граматичної компетентності молодших школярів. Шкільний граматичний мінімум. Цілі та етапи формування граматичної компетентності в початковій школі.

25. Методика формування мовленнєвих компетентностей. Цілі та етапи формування компетентності в аудіюванні.

26. Формування в учнів компетентності в читанні. Цілі та етапи формування компетентності в читанні.

27. Формування іншомовної компетентності молодших школярів в письмі. Цілі та етапи формування компетентності в письмі в початковій школі.

Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної ОГ

1. Формування природничої компетентності учня у світлі Державного стандарту початкової освіти та Концепції НУШ. Структура природничої компетентності молодшого школяра.

2. Особливості формування природничої компетентності учнів в інтегрованих курсах.

3. Загальна характеристика природничих понять та методика їх формування в учнів початкової школи.

4. Досліди з природознавства, їх значення та вимоги до проведення у початковій школі. Методика організації дослідницької діяльності молодших школярів в умовах інтегрованих курсів.

5. Види екскурсій з природознавства, їх місце і значення в процесі навчання молодших школярів.
6. Роль наочних посібників, ТЗН та сучасних ІКТ для вивчення природничих понять учнями початкової школи
7. Аналіз змісту програми з курсу «Я досліджую світ». Принципи структурування змісту, логіка розгортання матеріалу.
8. Предмет, мета і завдання вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична» у початковій школі.
9. Форми, методи і засоби формування основ громадянської і соціальної компетентностей в учнів початкової школи у рамках інтегрованого курсу «Я досліджую світ»
10. Характеристика понять „Сім'я”, „Рід”, „Родина” та методика їх формування в молодших школярів на уроках «ЯДС»
11. Традиції, звичаї українського народу. Методика формування в учнів початкової школи понять про них. Загальна методика формування суспільствознавчих понять.
12. Особливості реалізації змісту освітньої галузі «Громадянська та історична» у типових програмах НУШ, підручниках, методичній літературі.

Методика та технологія навчання мистецької, технологічної та інформативної ОГ

1. Розкрити передумови і сутність інтеграції в шкільній мистецькій освіті та охарактеризувати концептуальні основи інтегрованого курсу «Мистецтво» у початковій школі.
2. Розкрити технологію проєктивного моделювання уроків мистецької освітньої галузі. Типи, жанри і структура уроків мистецтва.
3. Порівняти зміст мистецької галузі за типовими освітніми програмами «НУШ 1» (Савченко О.Я.) та «НУШ 2» (Шияна Р.Б.).
4. Розкрити змістові лінії мистецької освітньої галузі, за рахунок яких здійснюється реалізація поставленої мети навчання мистецтва в «Новій українській школі».
5. Охарактеризувати змістові лінії, на основі яких здійснюється структурно-змістове наповнення технологічної освітньої галузі.
6. Проаналізувати основні етапи предметно-перетворювальної діяльності школярів на уроках технологічної освітньої галузі.
7. Охарактеризувати навчально-методичне забезпечення під час створення виробів молодшими школярами на уроках технологічної освітньої галузі.
8. Розкрити мету, завдання та призначення інформативної освітньої галузі у початковій школі. Інтеграція інформатики з іншими предметами.
9. Проаналізувати зміст та навчально-методичне забезпечення вивчення курсу інформатики у початковій школі НУШ.
10. Проаналізувати використовувані сучасні технології при вивченні інформативної освітньої галузі у початковій школі.
11. Охарактеризуйте переваги та недоліки змішаного та дистанційного навчання у сучасних реаліях початкової школи.

Методика та технологія навчання соціальної і здоров'язбережувальної, фізкультурної ОГ

1. Розкрити програмні вимоги щодо формування соціальної та здоров'язбережувальної компетентності молодшого школяра за змістовими лініями типових освітніх програм.
2. Охарактеризувати поняття та складові здоров'язбережувальної діяльності вчителя початкової школи в умовах НУШ.
3. Розкрити сутність та призначення здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі початкової школи. Основні принципи їх застосування.
4. Охарактеризувати урочні та позаурочні форми занять з фізичного виховання для молодших школярів в режимі навчального дня.
5. Розкрити потенціал ЯДС, тематичних днів та ранкових зустрічей для реалізації соціальної і здоров'язбережувальної, фізкультурної освітніх галузей.

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА

1. З метою реалізації технології інтегрованого навчання у початковій школі навести приклад тематичного тижня у змісті інтегрованого курсу «Я досліджую світ», обґрунтувати його призначення та показати через які теми днів він реалізується.
2. З метою засвоєння змісту будь-якої освітньої галузі початкової освіти засобами ігрових технологій запропонувати 3-4 ефективних гри для першокласників за допомогою технології «Шість цеглинок».
3. З метою розкриття процедури організації проектної діяльності запропонувати 3-ри теми проектів, які можна провести з учнями в процесі навчання однієї з освітніх галузей початкової школи.
4. На прикладі проекту з інтегрованого курсу «Я досліджую світ», сформулювати його мету і завдання, розкрити структуру проектної діяльності молодших школярів.
5. Навести приклади різних способів диференціювання навчальних завдань на різних етапах уроку математики в початковій школі.
6. Розробити фрагмент уроку з інтерактивними прийомами для формування в учнів початкової школи здатності спілкуватися українською мовою.
7. На прикладах програмних педагогічних засобів показати можливості впровадження інформаційних технологій навчання на прикладі будь-якої освітньої галузі в початковій школі.
8. Навести приклади та прокоментувати найважливіші умови здоров'язберігаючої організації освітнього процесу у Новій українській школі.
9. Розробити конспект фрагменту уроку математики (етап систематизації та узагальнення знань, умінь учнів) з використанням інтерактивних технологій навчання учнів.

10. Розробити конспект фрагменту уроку ЯДС (етап засвоєння нових знань) з використанням ігрової технології навчання молодших школярів.

11. Розробити конспект фрагменту уроку мистецтва (етап застосування знань на практиці) з використанням завдань з інтегрованою основою.

12. Розробити конспект фрагменту уроку мовно-літературної освітньої галузі (етап систематизації та узагальнення знань, умінь учнів) з використанням прийомів розвитку критичного мислення учнів.

13. Розробити конспект фрагменту уроку ЯДС (етап систематизації та узагальнення знань, умінь учнів) з використанням інформаційно-комунікаційних технологій навчання учнів.

14. Розробити фрагмент уроку з інтерактивними прийомами для формування в учнів початкової школи природничої компетентності.

15. Розробити фрагмент уроку ЯДС з впровадженням проектної технології для формування в учнів початкової школи громадянської компетентності.

16. Охарактеризувати особливості інтеграції освітніх галузей «Природнича» та «Громадянська та історична» в освітньому процесі НУШ та на прикладі теми тижня показати цю інтеграцію.

17. Охарактеризувати сутність громадянської компетентності та методика її формування засобами технології критичного мислення на прикладі однієї із тем уроку інтегрованого курсу «Я досліджую світ».

18. Охарактеризувати сутність природознавчої компетентності та методика її формування засобами інтерактивних технологій на прикладі однієї з тем курсу «ЯДС» 3-4 кл.

19. Охарактеризувати структуру краєзнавчого куточка в початковій школі та на прикладі однієї із тем інтегрованого курсу «Я досліджую світ» описати методику організації краєзнавчої роботи.

20. Описати дидактичні можливості екскурсій в природу для формування у молодших школярів дослідницьких умінь на прикладі однієї із тем.

II БЛОК-МОДУЛЬ «ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ЗА КОРДОНОМ»

ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА

1. Інноваційні тенденції розвитку сучасної освіти в Україні та світі. Цілі та цінності початкової освіти в країнах ЄС.

2. Цілі для розвитку дитини і цілі для розвитку суспільства. Виклики сучасного людства, що сприяють інноваційній діяльності.

3. Стандартизація змісту початкової освіти в Україні та країнах ЄС. Стандарт-орієнтовані реформи в освіті.

4. Інноваційність як ознака сучасності. Гуманістична спрямованість освітніх інноваційних процесів.

5. Закони перебігу інноваційних педагогічних процесів та принципи управління інноваційними освітніми процесами.

6. Сутність та класифікація педагогічної інноватики. Структура і динаміка розвитку освітніх інноваційних процесів.

7. Сутність та зміст рефлексивної педагогіки (reflective pedagogy), колабораційної педагогіки (collaborative pedagogy), педагогіки підприємництва (enterprising pedagogy) та запам'ятовуючої педагогіки (memorable pedagogy).

8. Сутність понять «навички», «Hard skills», «Soft skills». Роль Soft-skills в концепції «Нова українська школа» та нормативних освітянських документах.

9. Феномен гетерогенності в умовах єдиного європейського освітнього простору. «Дизайн мислення» педагога у роботі з гетерогенними групами учнів.

10. Сутність та призначення технологій педагогічної взаємодії з гетерогенними групами учнів («Case-study method» «Перевернутий клас» (“Flipped classroom”), «Портфоліо», «Мережеві технології»).

III БЛОК-МОДУЛЬ «ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА ТА СУПЕРВІЗІЇ» **ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА**

1. Концептуальні засади педагогіки партнерства; сутність, принципи. Особливості реалізації ідей педагогіки партнерства у освітньому процесі НУШ.

2. Історія виникнення педагогіки партнерства (співпраці) у вітчизняній освіті та за кордоном.

3. Дитиноцентризм та суб'єкт-суб'єктна взаємодія вчителя з учнями як основи побудови партнерських відносин.

4. Роль сучасного вчителя – фасилітатора, тьютора, ментор, новатор, коуча, – в індивідуальній освітній траєкторії розвитку учня початкової школи.

5. Методи та форми педагогічної взаємодії вчителя з учнями на основі партнерства (діалогові методи, створення ситуацій успіху, інтерактивні та ігрові форми взаємодії тощо).

6. Класний менеджмент як основа формування спільноти учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною.

7. Реалізація ідей педагогіки партнерства у співпраці вчителя з батьками. Традиційні та інноваційні, формальні та неформальні підходи до планування і проведення різних форм співпраці з сім'єю дитини.

8. Явище педагогічних конфліктів у школі: їх сутність, причини. Типи та види конфліктних ситуацій у освітньому процесі початкової школи. Вчитель як учасник чи посередник у конфліктних ситуаціях.

9. Булінг/мобінг як першопричини виникнення педагогічних конфліктів. Відповідальність та права вчителя у протидії булінгу/мобінгу.

10. Розв'язання та усунення педагогічних конфліктів в умовах НУШ засобами педагогіки партнерства.

11. Сутність, мета та призначення супервізії / наставництва в умовах побудови партнерської взаємодії вчителів НУШ.

12. Призначення педагогічної інтернатури і її роль у становленні молодого вчителя.

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА

1. Розробити фрагмент виховної бесіди з учнями початкової школи (основна частина бесіди) (клас – на вибір студента) з метою згуртування класного колективу та формування здатності до співпраці через використання прийомів інтерактивної технології.

2. Розробити фрагмент виховної бесіди з учнями початкової школи (основна частина бесіди) (клас – на вибір студента) з метою профілактики булінгу в учнівському колективі. У ході бесіди запропонуйте цікаві інтерактивні прийоми роботи з учнями.

3. Обґрунтувати свою позицію щодо використання вчителем різних форм неформального спілкування вчителя з батьками. Навести три приклади з досвіду роботи вчителя початкової школи цікавих прийомів партнерської взаємодії (форм співпраці) з батьками.

4. Обґрунтувати свою позицію щодо виникнення педагогічних конфліктів у освітньому середовищі. Навести три приклади з досвіду роботи вчителя цікавих прийомів профілактики конфліктних ситуацій між учнями початкової школи.

5. На основі засвоєних знань про сутність педагогіки партнерства, про її принципи, описати портрет вчителя-партнера через 5-6 вимог до нього.

6. Обґрунтувати сутність класного менеджменту та описати власні кроки (дії) в ролі вчителя-менеджера класного колективу на початковій стадії його розвитку. Запропонуйте 3-4 правила для учнів 1-го класу для організації їх навчальної діяльності.

7. Розробити графічну пам'ятку з 5-6 правил-рекомендацій для вчителя початкової школи з правилами партнерського спілкування з батьками.

8. Розробити графічну пам'ятку з 5-6 правил-рекомендацій щодо співпраці між вчителем-наставником та молодим учителем.

9. На основі засвоєних знань про сутність педагогіки партнерства, про її принципи та способи реалізації в НУШ, навести 3-ри прикладів з досвіду роботи вчителя з учня початкової школи з використання прийомів ситуації успіху.

10. На основі засвоєних знань про сутність педагогіки партнерства, про її принципи та способи реалізації в НУШ, навести 3-ри прикладів з досвіду роботи вчителя з учня з використанням інтерактивних методів навчання.

IV БЛОК-МОДУЛЬ «ТЕХНОЛОГІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ» **ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА**

1. Педагогічні технології інклюзивного навчання: класифікація та особливості застосування в умовах сучасної умовах НУШ. Умови ефективного використання інноваційних технологій інклюзивного навчання.

2. Педагогічна взаємодія з батьками дітей з особливими освітніми потребами. Створення безпечного, ергономічного інклюзивного освітнього середовища у початковій школі.

3. Технології інклюзивного навчання молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями.

4. Технології навчання молодших школярів з порушеннями зору.

5. Технології навчання учнів із порушенням слуху.

6. Технології інклюзивного навчання учнів із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату.

7. Технології навчання дітей з розладами аутичного спектру в умовах масової початкової школи.

8. Технології інклюзивного навчання обдарованих і талановитих учнів.

9. Інформаційні та телекомунікаційні технології навчання в системі початкової освіти дітей з особливими потребами.

10. Упровадження ігрових технологій в інклюзивній початковій школі.

11. Педагогічний ресурс естетотерапії природними та ігровими засобами в інклюзивній освіті молодших школярів (ігрова терапія; песочна терапія; анімалотерапія; хореотерапія, формокорекційна ритмопластика; сміхотерапія).

12. Арт-терапія в інклюзивній освіті учнів молодшого шкільного віку (*музикотерапія у корекційно-виховній роботі з дітьми із особливостями психофізичного розвитку; естетотерапія мистецькими засобами (театрально-драматична діяльність з учнями із особливостями у розвитку; пісенна терапія; бібліотерапія; терапія кольором; лялькотерапія).*

ПРАКТИЧНА СКЛАДОВА

1. Проаналізувати ситуацію: *«Учень, з яким ви будете працювати, має вроджені проблеми із зором. Він користується звичайними підручниками, але за допомогою збільшуваних приладів, працює зі спеціальними зошитами, в яких зображення більші яскраві і збільшені, марковані сторінки, але не може працювати в тому ж темпі, що й інші учні».* Які вправи ви порадите виконувати вдома для розвитку концентрації під час заняття і покращання темпу діяльності?

2. Проаналізувати ситуацію та запропонувати дієві технології роботи з учнями: *«Одного разу я заміняла асистента вчителя на фізкультурі і бачила, як діти з неінклюзивних класів, у яких не було уроків толерантності, відвертаються від дитини з ООП. Не хочуть біля неї стояти. Що б ви порадили мені зробити?»*

3. Проаналізувати ситуацію, що склалася у класі. Запропонувати педагогічно доцільні технології роботи з дітьми, які мають мовленнєві труднощі?

«У 4 класі навчався учень Вадим Л., який трохи заїкався. Вчився він посередньо. Учителі намагалися його не викликати, а якщо й викликали, то вимагали стислої відповіді і частіше його не дослуховували, посилаючись на те, що на уроці мало часу. Через деякий час у клас прийшла молода вчителька з математики, яка зрозумівши проблеми Вадима і не зважаючи на його мовні недоліки, часто зверталася до учня й завжди вислуховувала його відповідь до кінця. Якось у класі проводили опитування серед учнів, використовуючи метод незакінчених речень. Одне з таких речень: «Поважаю тих учителів...», Вадим закінчив так: «...які мене вислуховують».

4. Підготувати 2-3 ігрові завдання для молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями для засвоєння змісту мовно-літературної освітньої галузі (клас і тему уроку можна обрати самостіно).

5. Підготувати загальні рекомендації у вигляді пам'ятки щодо організації інклюзивного освітнього середовища для дітей із затримкою психічного розвитку та порушеннями опорно-рухового апарату.

6. Запропонувати дієві 2-3 способи реалізації технології роботи з інтелектуально-обдарованими учнями початкової школи (на прикладі будь-якої освітньої галузі).

7. Навести приклад використання лялькотерапії у роботі з молодшими школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями (на матеріалі будь-якої освітньої галузі).

8. Навести приклад використання пісенної терапії у роботі з молодшими школярами з порушеннями зору (на матеріалі будь-якої освітньої галузі).

9. Навести приклад використання пісенної терапії у роботі з молодшими школярами з порушеннями зору (на матеріалі будь-якої освітньої галузі).

10. Навести приклад використання театральнo-драматичної діяльності з учнями із мовленнєвими порушеннями (на матеріалі будь-якої освітньої галузі).

У БЛОК-МОДУЛЬ «ТЕХНОЛОГІЇ УПРАВЛІННЯ ОСВІТНІМ ПРОЦЕСОМ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ» ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА

1. Сутність, принципи та функції управління школою. Система органів державного управління освітою в Україні: їх функції і структура.

2. Державний нагляд (контроль) у сфері освіти. Повноваження органів із забезпечення якості освіти. Порядок проведення інституційного аудиту закладів середньої освіти.

3. Інноваційні технології управління навчально-виховним процесом в початковій школі.

4. Планування як найважливіша умова ефективного управління навчальним закладом. Види планування.

5. Зміст та завдання методичної роботи в початковій школі. Форми методичної роботи в початковій школі.

6. Сутність та особливості передового педагогічного досвіду. Методи вивчення та узагальнення передового педагогічного досвіду. Технологія впровадження передового педагогічного досвіду.

7. Організація внутрішнього контролю в початковій школі. Зміст внутрішнього контролю ЗНЗ, вимоги до нього. Види, методи та етапи внутрішнього контролю.

РОЗДІЛ 3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Комплексний кваліфікаційний іспит

На підставі програми комплексного кваліфікаційно іспиту складаються екзаменаційні білети. Відповіді студентів під час іспиту мають показати: глибину розуміння і викладу матеріалу, повноту висвітлення теоретичних основ проблеми, врахування та аналіз сучасних досліджень науковців та методистів; логіку побудови відповіді, зв'язок питання з іншими питаннями курсу та суміжними дисциплінами; зв'язок теоретичного матеріалу з практичною діяльністю навчального закладу; знання науково-методичної літератури, сучасних програм; ерудицію, обізнаність, культуру усного мовлення та рівень володіння державною мовою.

При оцінюванні відповідей випускників магістратури враховуються наступні складові (табл. 1).

Таблиця 1

Складові комплексного кваліфікаційного іспиту, що підлягають оцінюванню

Складові іспиту	Кількість балів
<p>1. Теоретична частина іспиту Включає 2-ва питання на виявлення рівня знань студента з методик та технологій навчання усіх освітніх галузей у початковій школі; педагогічних інновацій в Україні та за кордоном; педагогіки партнерства та супервізії; технологій інклюзивного навчання у початковій школі; технології управління освітнім процесом у початковій школі. (Якщо ККІ проводиться в дистанційному форматі, то теоретична частина включає тестову перевірку знань у системі Moodle. Тест складається з 25 питань закритого типу з одним та декількома варіантами відповідей).</p>	50
<p>2. Практична частина іспиту Включає виконання 2-х комплексних кваліфікаційних завдань, пов'язаних із моделюванням фрагментів уроків/занять з різних освітніх галузей початкової школи, впровадженням у освітній процес інноваційних технологій навчання молодших школярів, технологій інклюзивного навчання та реалізації ідей та принципів педагогіки партнерства.</p>	50

При оцінюванні відповідей на іспиті екзаменатори користуються такими вимогами та критеріями (табл. 2)

Таблиця 2

Критерії оцінювання відповідей студентів на комплексному кваліфікаційному іспиті

Критерії оцінювання	Кількість набраних балів	Оцінка		Рівень компетентності
		за нац. шкалою	за ECTS	
Студент магістратури, що показав всебічне,	90-100	5	A	Високий

систематичне та глибоке знання навчально-програмного матеріалу; вміє вільно виконувати завдання, передбачені програмою, засвоїв основну та знайомий з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять в їх значення для набуття професії; проявив творчі здібності в розумінні, викладанні та використанні навчально-програмного матеріалу				
Студент магістратури показав повне знання програмного матеріалу; успішно виконав передбачені у програмі завдання та засвоїв літературу, яка рекомендована програмою; показав систематичний характер знань за спеціальністю, спроможний їх самостійного поповнювати та оновлювати в ході подальшої професійної самоосвіти	80-89	4	B	Достатній
Студент магістратури вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вміє контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок, але має несуттєві помилки	70-79		C	
Студент магістратури значну частину теоретичного матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; припускає суттєві помилки під час відповіді; вміє виконувати завдання, передбачені програмою; знайомий з основною літературою, яка рекомендована програмою	65-69	3	D	Середній
Студент магістратури не дає конкретну вичерпну відповідь; відхиляється від питання на іспиті; не аргументує відповідь прикладами; не посилається на літературні джерела; відчуває труднощі при встановленні зв'язку між питаннями та їх практичній реалізації в управлінській практиці	60-64		E	
Студент магістратури володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; має прогалини в знаннях основного програмного матеріалу; припускався суттєвих помилок у відповідях на питання	35-59	2	FX	Низький
Студент магістратури не засвоїв матеріал у межах програм курсів дисциплін за фахом, не може відтворити навчальний матеріал	1-34		F	

Захист кваліфікаційної (магістерської) роботи

Оцінювання результатів магістерського дослідження відбувається з опорою на такі вимоги та критерії (табл. 3).

Таблиця 3

**Шкала оцінювання відповідей і якості виконання
магістерської роботи при її захисті**

	<i>Критерії оцінювання</i>	<i>Кількість балів</i>
1.	Загальне оформлення роботи	10
2.	Вступ	18
	2.1. Актуальність	1
	2.2. Об'єкт	1
	2.3. Предмет	1
	2.4. Гіпотеза	1
	2.5. Наукова новизна	1
	2.6. Практичне використання	1
	2.7. Апробація результатів роботи (до 4-х наукових заходів)	5
	2.8. Публікації (до 3-х)	7
3.	I розділ. Теоретичний	7
	3.1. Висвітлення теоретичних питань	4
	3.2. Використання та посилання на першоджерела	3
4.	II розділ. Практичний	25
	4.1. Висвітлення власного доробку	15
	4.2. Опис організації дослідження та оформлення результатів експерименту	10
5.	Висновки	10
6.	Оформлення першоджерел	5
7.	Додаткові матеріали	5
8.	Доповідь та відповіді на запитання	15
	Всього:	100

СТРУКТУРА БІЛЕТУ КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

**Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Педагогічний факультет**

Ступень: «Магістр»

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 013 Початкова освіта

Освітньо-професійна програма: «Початкова освіта»

Екзаменаційний білет № 36

1. Розкрити сутність та головні аспекти, принципи реалізації педагогіки партнерства у НУШ.
2. Охарактеризувати змістові лінії освітньої галузі «Математика» в контексті Державного стандарту початкової освіти.
3. З метою формування математичної компетентності молодших школярів через впровадження проєктної технології, запропонувати 3-ри теми проєктів, які можна провести з учнями в процесі навчання математичної освітньої галузі.
4. Підготувати 2-3 ігрові завдання для молодших школярів із сенсорними та мовленнєвими порушеннями для засвоєння змісту мовно-літературної освітньої галузі (клас і тему уроку можна обрати самостіно).

Затверджено на засіданні кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки

Протокол № ____ від «__» _____ 2024 р.

Зав.кафедрою / _____ / _____ /
Підпис
Прізвище, ім'я, по-батькові

СТРУКТУРА БІЛЕТУ ККІ

(в умовах дистанційного формату проведення ККІ)

1. Тест (25 питань) (час виконання: 45 хвилин)
2. Практична частина (2 завдання) (час виконання: 45 хвилин)

ЗРАЗОК ТЕСТІВ З ВИКОРИСТАННЯМ СИСТЕМИ MOODLE

1. Пошук способу розв'язання складеної задачі від числових даних до запитання називається:

- А) Аналітичним способом
- Б) Синтетичним способом
- В) Арифметичним способом

2. Виберіть ролі сучасного вчителя:

- А) Ментор
- Б) Нянька
- В) Коуч
- Г) Новатор
- Д) Фасилітатор
- Е) Тьютор
- Є) Науковець
- Ж) Завуч

3. Визначте правильне формулювання поняття «*математична компетентність*»:

- А) Набута у процесі навчання інтегрована здатність особистості, яка складається із знань, досвіду, цінностей і ставлення, що можуть цілісно реалізовуватися на практиці.
- Б) Суспільно визнаний рівень знань, умінь, навичок, ставлень у певній сфері діяльності людини.
- В) Особистісне утворення, що характеризує здатність учня (учениці) створювати математичні моделі процесів навколишнього світу, застосовувати досвід математичної діяльності під час розв'язування навчально-пізнавальних і практично зорієнтованих задач.

ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО КОМПЛЕКСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ

Нормативні документи про освіту

1. Закон України «Про освіту». К., 2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про загальну середню освіту». К., 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/651-14#Text>
3. Державний стандарт початкової загальної освіти в Україні (2018). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text>
4. Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень учнів у системі загальної середньої освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/regulatorna_dijalnist/2020/09/14/Systema%20otsinyuvannya/Proyekt%20nakazu%20MON%20Systema%20otsinyuvannya.pdf
5. Концепція «Нова українська школа», 2016. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
6. Типові освітні програми для закл. заг. серед. освіти, розроблені під керівництвом О.Я. Савченко. 1-2 класи, 3-4 класи / Уклад. А.В. Лотоцька. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 240 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>
7. Типові освітні програми для закл. заг. серед. освіти, розроблені під керівництвом Р.Б. Шияна. 1-2 класи, 3-4 класи / Уклад. А.В. Лотоцька. Харків : Вид-во «Ранок», 2020. 240 с. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

Навчальні підручники для початкової школи

- Електронні підручники для 1-4 класів. URL: <https://imzo.gov.ua/pidruchniki/elektronni-versiyi-pidruchnikiv/>

Методика та технологія навчання математичної ОГ

1. Богданович М.В., Козак М.В., Король Я.А. Методика викладання математики в початкових класах. Видання друге, доповнене, Тернопіль. 2016. 368 с.
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. К.: Академвидав, 2004. 352 с.
3. Коваль Л.В., Скворцова С.О. Методика навчання математики: теорія і практика: Підручник для студентів за спеціальністю 6.010100 «Початкове навчання», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Харків: ЧП «Принт-Лідер», 2012. 414 с.
4. Коваль Л.В. Сучасні навчальні технології в початковій школі. Навчально-методичний посібник. Донецьк: 2006. 225 с.
5. Нова українська школа : poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н.М. К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.

Методика та технологія навчання мовно-літературної ОГ (українська мова та література)

1. Вашуленко М.С. Навчання української мови в 2 класі: метод. посіб. К. : Видавничий дім «Освіта», 2019. 264 с.
2. Вашуленко М.С. Навчання української мови в 3 класі. К. : Видавничий дім «Освіта», 2020. 160 с.
3. Вашуленко М.С. Навчання української мови в 4 класі : метод. посіб. К. : Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
4. Вашуленко М.С. Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу "Українська мова" у 1-2 класах ЗЗСО на засадах компетентнісного підходу: навч.-метод. Посібник. К. : Видавничий дім «Освіта», 2019. 192 с.
5. Вашуленко М.С. Уроки навчання грамоти за Букварем: метод. посіб. К. : Видавничий дім «Освіта», 2019. 256 с.
6. Вашуленко М.С. Українська мова і мовлення в початковій школі: навч.-метод. Посібник. К.: Освіта, 2006. 268 с.
7. Каніщенко А.П., Ткачук Г.О. та ін. Інтегрований курс. Українська мова з методикою навчання в початкових класах: підручник. К.: Промінь, 2008.
8. Коваль Г.П. Урок читання у початкових класах. Спецкурс з методики викладання української мови. Навчально-методичний посібник для студентів педагогічного факультету. Тернопіль: Підручники і посібники, 2003.
9. Коваль Г.П., Деркач Н.І., Наумчук М.М. Методика викладання української мови: навч. посібник. Тернопіль: Астон, 2008. 287 с.
10. Лекційно-практичний курс з дисципліни «Технології вивчення галузі «Мова і література»» / А.П. Каніщенко. Т.: Навч.книга – Богдан, 2016. 160 с.
11. Методика навчання української мови в початковій школі: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. М.С. Вашуленка. К.: Літера ЛТД, 2012. 364 с.
12. Технології навчання в мовно-літературній галузі початкової школи: / Автори-укладачі: Л.М. Роєнко, Т.А. Торчинська. Умань, 2018, 149 с.

Методика та технології навчання мовно-літературної освітньої галузі (іноземна мова)

1. Бігич О.Б. Теорія і практика формування методичної компетенції вчителя іноземної мови початкової школи. Навчальний посібник. К.: Ленвіт. 2006. 200 с.
2. Іноземні мови навчальна програма для загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних закладів 1-4 класи. [Електронний ресурс]. URL: <https://ru.osvita.ua/school/program/program-1-4/57067/>
3. Котенко О.В. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К.: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. 2013. 356 с.
4. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. та ін./ за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт. 2013. 590 с.

5. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі: Навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2005. 98 С.

Методика та технологія навчання природничої, громадянської та історичної ОГ

1. Бібік Н. М. Ознаки компетентісно орієнтованого уроку з предмета ЯДС. Початкова школа. 2017. № 8. С. 29 – 33.

2. Біда О.А. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навч.посіб. / О.А.Біда, О.В. Кравчук, Г.І. Коберник, О.А Комар, І.І. Осадченко; Уман.держ.пед.ун-т ін.П.Тичини. Умань : Софія, 2007. 209 с.

3. Гільберг Т. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу» / Тетяна Гільберг, Світлана Тарнавська, Ніна Павич. Київ : Генеза. 2019. 256 с.

4. Гільберг Т.Г., Тарнавська С.С., Хитра З.М., Павич Н.М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентісного підходу». Київ : Генеза, 2020. 240 с. URL: https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichnposbniki/dlya-pedagogchnihpratsvnikv/navchalno-metodichniy-posbник-nova-ukraska-shkolametodika_navchannya-ntegrovanogo-kursu-ya-dosldzhuyu-svt-u-3-4-klasakh-zakladv-zagalnoseredno-osvti-na-zasadakh-kompetentnsnogo-pdkhodu/

5. Грущинська І. Як спостерігати за природою. Читанка з природознавства. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан. 2009. 296 с.

6. Досліди та експерименти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilnaosvita/profesijnaskarbnichka/doslidi-ta-eksperimenti-z-ditmi>

7. Застосування інтерактивних технологій у навчанні молодших школярів: Методичний посібник для вчителів початкової школи / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко, О. А. Біда та ін. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2011. 304 с.

8. Онопрієнко О. Функції контролю й оцінювання навчальних досягнень молодших школярів у системі уроків. Початкова школа. 2016. №12. С. 56-58.

9. Савлучинська Л.Г. Формування природознавчої компетентності учнів початкових класів на уроках природознавства. Наука і освіта. 2013. №6. С. 111 – 114. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis.../cgiirbis>

Методика та технологія навчання мистецької ОГ

1. Зязюн І. А. Творчий розвиток особистості засобами мистецтва : Навчально-методичний посібник / І. А. Зязюн; [за ред., передмова Н. Г. Ничкало]. Чернівці : Зелена Буковина, 2009. 251 с.

2. Масол Л.М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа : Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентісного підходу Київ : Генеза, 2019. 208 с. URL: <http://surl.li/gbsns>

3. Масол Л.М. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа :

Методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах на засадах компетентнісного підходу / Людмила Масол. – Київ : Генеза, 2020. 160 с. URL: <http://surl.li/pspwm>

4. Формування базових компетентностей учнів загальноосвітньої школи у системі інтегративної мистецької освіти: посіб. для вчителя .Л. Масол, Н. Миропольська, В. Рагозіна та ін.. К. : Педагогічна думка, 2010. 232 с.

5. Янковська І.М. Формування у молодших школярів умінь організовувати художню діяльність з образотворчого мистецтва : навч.-метод. посіб. для вчит. початк. класів та образотв. мистец. / І.М. Янковська. К. : НПУ імені М.П. Драгоманова, 2012. 201 с.

Методика та технологія навчання технологічної ОГ

1. Веремійчик І. М. Методика трудового навчання в початковій школі [Текст]: навч. посіб. / Іван Маркович. Веремійчик. Тернопіль : Мальва-ОСО, 2007. 276 с.

2. Гра по-новому, навчання по-іншому. Методичний посібник / Упорядник О.Рома. The LEGO Foundation, 2018. 44с.

3. Коберник О.М. Інноваційні педагогічні технології у трудовому навчанні : навчальний посібник / О.М.Коберник, Г.В.Терещук. Тернопіль : ТНПУ, 2008. 257 с.

4. Паршук С. М. Методика навчання технологічної освітньої галузі : навчально-методичний посібник / С. М. Паршук. Миколаїв : видавець Румянцева Г. В., 2023. 148 с. URL: <http://surl.li/pspzi>

5. Маковіччук О. В., Шульга А. В. Методика навчання технологічної освітньої галузі в початковій школі : навчально-методичний посібник. Чернівці : Чернівець.націон.ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 164 с. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6045/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%87%D1%83%D0%BA%20%D0%9E.%D0%92.%2C%20%D0%A8%D1%83%D0%BB%D1%8C%D0%B3%D0%B0%20%D0%90.%D0%92..pdf?sequence=1&isAllowed=y>

6. Даниляк, Р. Методика навчання технологічної освітньої галузі у початковій школі : метод. реком. до практ. занять та самост. роботи : / Р. Даниляк, Н. Калита ; ДДПУ ім. І. Франка; Кафедра педагогіки та методики початкової освіти. - Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2023. 52 с. URL: <http://ir.dspu.edu.ua/jspui/handle/123456789/2328>

Методика та технологія навчання інформативної ОГ

1. Бурлакова А. А. Комп'ютер на уроках в початкових класах. Початкова школа плюс До и После, 2007. №7. С. 32–34.

2. Гуревич Р.С. Інформаційні технології навчання: інноваційний підхід : навчальний посібник / Р. С. Гуревич, М. Ю. Кадемія, Л. С. Шевченко; за ред. Гуревича Р. С. Вінниця : ТОВ фірма «Планер», 2013. 348 с.

3. Інформаційні технології та електронні засоби навчального призначення – ознака сучасного уроку: консп. уроків учит, різних шк. предметів із використ. інформ. технологій та електронних засобів навч. призначення /Уклад. І. І. Цимбал;

Упр. освіти і науки Луганс. облдержадмін., Луганс. обл ін-т післядип. освіти. Луганськ : Знання, 2006. 503 с.

4. Стрілецька Н. Методика навчання інформатики (у початковій школі) : навчально-методичний посібник. Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2014. 24 с.

5. Сучасні інформаційні ідеї в освіті. URL: <https://www.shine.cn/education/2109305893/>

Методика та технологія навчання соціальної і здоров'язбережувальної, фізкультурної ОГ

1. Ващенко О.М. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Перший цикл навчання: 1-2 класи: Навч.- метод. посіб. / Уклад. О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко; за заг. ред. О.М. Докукіної. К.: Літера, 2017. 128 с.

2. Ващенко О.М. Організація і методика здоров'язбережувальної діяльності молодших школярів. Другий цикл навчання: 3-4 класи: Навч.- метод. посіб. / Уклад. О.М. Ващенко, Л.В. Романенко, К.А. Романенко; за заг. ред. О.М. Докукіної. К.: Літера, 2017. 80 с.

3. Сучасні здоров'язбережувальні технології: монографія / за загальною редакцією проф. Ю. Д. Бойчука. Харків : Оригінал, 2018. 724 с.

5. Хвилинка здоров'я – щодня. 1-2 класи. / упоряд. В. П. Порошук. Х. : Вид. група «Основа», 2018. 222 с.

6. Хвилинка здоров'я – щодня. 3-4 класи. / упоряд. В.П. Порошук. Х.: Вид. група «Основа», 2019. 176 с.

Педагогічні інновації в Україні та за кордоном

1. Волошина О. В. Педагогіка інновацій у вищій школі. Навчально-методичний посібник. Вінниця, 2014. 161 с. URL: https://library.vspu.edu.ua/polki/akredit/kaf_4/voloshina2.pdf

2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>

3. Інноваційні педагогічні технології: посібник / за ред. О.І. Огнієнко. К., 2015. 314 с.

4. Дичківська І. М. Основи педагогічної інноватики: Навч. посіб. Рівне, 2001. 231 с.

5. Лаппо В. В. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ: НАІР, 2020. 360 с. URL: <https://kikip.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/94/2021/11/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%9F%D0%B5%D0%B4.-%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf>

6. Матвієнко О. В., Олфіренко Т.О., Тутова Т.Б. Педагогіка багатоманітності : навч.-метод. посібник. Київ , 2020.175 с.

7. Matviienko O. Pedagogy of partnership in the process of setting new ukrainian school (педагогіка партнерства в умовах становлення нової української школи). *Challenges and opportunities of scientific thought development: Collection of scientific articles*. - GPG Publishing Group, Pretoria, South Africa, 2017. P. 151-156.
8. Матвієнко О., Фатич М. Елементи технології STEM-освіти на уроках математики в початкових класах. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 17. Теорія і практика навчання та виховання. Випуск 30*. К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2019. С. 119-123.
9. Литвинов А. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті. Суми: Університетська книга, 2018. 265 с.
10. Освітні технології / За заг. ред. О. М. Пехоти. К., 2001. С. 91-108.
11. Основи педагогічної інноватики : Навч. посіб. / за ред.. І. М. Дичківської. Рівне, 2001. 231 с.
12. Паламарчук В. Ф. Педагогічні інновації: міфи та реалії. *Директор школи, ліцею, гімназії*. 2002. № 3.
13. Підласий І. П., Підласий А. І. Педагогічні інновації. *Рідна школа*. 1998. № 12.

Педагогіка партнерства та супервізії

1. Взаємодія в школі: 6 прикладів змін через партнерство / Галина Титиш, Марія Марковська, Олександр Елькін. 2020. URL: <https://nus.org.ua/news/dlya-osvityan-stvoryly-posibnyk-pro-pedagogiku-partnerstva-i-praktyku-dobrochesnosti/>
2. Запорожцева Ю.С. Стратегія супервізії (наставництва) як підтримка професійного розвитку сучасного педагога. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020 р., № 69, Т. 1. С. 70-73. URL: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.69-1.13>
3. Ковальчук В.А. Педагогіка партнерства у професійній діяльності вчителя: навч. посіб. Житомир: Вид-во ЖДУ, 2023. 100 с.
4. Колупаєва А.А. Професійне співробітництво в інклюзивному навчальному закладі: [навч.-метод. посіб.]. К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. 197 с.
5. Меморандум співпраці між усіма учасниками освітнього процесу: педагогами, учнями та батьками / Координаторка проекту зі створення меморандуму Зоя Звиняцьківська. URL: <https://nus.org.ua/memorandum/>
6. Наставництво як важливий компонент процесу підвищення якості / Всеукраїнський фонд «Крок за кроком». URL: <http://www.ussf.kiev.ua/ccdarticles/137/>
7. Нова українська школа: порадник для вчителя / Під заг. ред. Бібік Н. М. К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
8. Оніщенко І.В. НУШ Якщо батьки — партнери. Сучасні форми роботи з батьками першокласників. Видавнича група Основа. 2018. 141 с.
9. Положення про педагогічну інтернатуру (Наказ МОН України № 1128 від 25.10.2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1670-21#Text>
10. Савченко О.Я. Виховний потенціал початкової освіти : посіб. для вчителів і методистів початкового навчання. Київ: Богданова А.М., 2009. 226 с.

11. Супервізія: Професійна підтримка і професійний розвиток педагогів. Порадник для супервізорів (наставників). Тренінг для супервізорів НУШ. 2018. URL: <http://www.ussf.kiev.ua/images/news/2019.09.18/%D0%A1%D1%83%D0%BF%D0%B5%D1%80%D0%B2%D1%96%D0%B7%D1%96%D1%8F.pdf>

12. Типове положення про проведення супервізії впровадження Концепції «Нова українська школа» / Укладачі: Клокар Н.І., Нікулочкіна О.В. К., 2018. URL: <https://nus.org.ua/news/mon-rozrobylo-polozhennya-pro-superviziyu/>

13. Толкачова Л. Інтерактивні прийоми у вихованні / Упорядник Л.Шелестова, Н.Чиренко. К.: Шк. світ. 2013. 120 с.

14. Топол В. Що таке фасилітація і як вона може допомогти вчителю в класі. 2020. URL: <https://nus.org.ua/articles/shho-take-fasylytatsiya-i-yak-vona-mozhe-dopomogty-vchytelyu-v-klasi/>

15. Шиян Р.Б. Нова українська школа: порадник для вчителя. К.: вид-во Літера ЛТД. 2019. 208с.

Технології інклюзивного навчання у початковій школі

1. Колупаєва А.А., Таранченко О.М. Інклюзивна освіта від основ до практики: монографія. Київ: «Атопол». 2016 р. 152 с. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/708170/>

2. Колупаєва А. А. Педагогічні технології інклюзивного навчання / А.А. Колупаєва, О. М. Таранченко. Харків : Ранок, ВГ «Кенгуру», 2018. 160 с.

3. Таранченко О. Ефективні технології викладання в інклюзивній школі. *Початкова школа*. 2017. №5. С. 50–54.

4. Будник О. Педагогічний супровід інклюзивної освіти. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г.М., 2019. 220 с.

5. Костенко Т.М. Учні початкових класів із порушеннями зору: навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / Т.М. Костенко. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 127 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-porushenniamy-zoru-navchannia-ta-rozvytok-Kostenko.pdf>

6. Кульбіда С.В. Учні початкових класів із порушеннями слуху: навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / С.В. Кульбіда, С.В. Литовченко, В.В. Жук, В.В. Литвинова. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 144 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-porushenniamy-slukhu-navchannia-ta-rozvytok-Kulbida.pdf>

7. Миронова А. П. Нова українська школа: особливості організації освітнього процесу учнів початкової школи в інклюзивних класах: навчально-методичний посібник. Тернопіль: Астон, 2020. 176 с.

8. Недозим І. Учні початкових класів із розладами аутистичного спектра: навчання та розвиток : навчально-методичний посібник / Інна Недозим. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 130 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-rozladamy-autystychnogo-spektra->

[navchannia-ta-rozvytok-Nedozym.pdf](#)

9. Прохоренко Л.І. Учні початкових класів із особливими потребами: навчання та супровід : навчально-методичний посібник / Л. І. Прохоренко, О. О. Бабяк, В.В. Засенко, Н.А. Ярмола. Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 160 с. URL: https://lib.imzo.gov.ua/navchalno-metodichn-posbniki/dlya_pedagogchnikpratsvnikv-yak-pratsyuyut-z-uchnyami-z-osoblivimi-osvtnmi_potrebami/navchalnometodichniy-posbnik-uchn-pochatkovikh-klasv-z_osoblivimi-osvtnmi-potrebaminavchannya-ta-suprovd/

10. Рібцун Ю. Учні початкових класів із важкими порушеннями мовлення: навчання та розвиток : навч.-метод. посіб. для пед. працівників, які працюють з учнями з особл. осв. потр. / Юлія Рібцун. Львів : Світ, 2020. 268 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Ribtsun-Uchni-poch-kl-iz-tyazh-porush-movl-navch-ta-rozv.pdf>

11. Сучасні технології навчання осіб з особливими освітніми потребами. URL: <https://op.ua/pedclass/metodichna-rekomendaciya/suchasni-tehnologiyi-navchannya-osib-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami>

12. Чеботарьова О.В. Корекційно-розвивальні технології навчання дітей з комплексними порушеннями розвитку: навчально-методичний посібник / Чеботарьова О. В., Блеч Г. О., Гладченко І. В., Бобренко І. В., Мякушко О. І., Сухіна І. В., Трикоз С. В. За наук. ред. О.В. Чеботарьової, О.І. Мякушко. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 938 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/725704/>

13. Чеботарьова О.В. Учні початкових класів із порушеннями інтелектуального розвитку»: навчання та розвиток: навчально-методичний посібник / О.В. Чеботарьова, І.В. Гладченко// - Харків: Вид-во «Ранок», 2020. 130 с. URL: <https://lib.imzo.gov.ua/wa-data/public/site/books2/navchalno-metodychny-posibnyky/dlya-pedpratsivnykiv-ospotreby/Uchni-pochatkovykh-klasiv-iz-porushenniamy-intelektualnogo-rozvytku-navchannia-ta-rozvytok-Chebotarova.pdf>

Технології управління освітнім процесом у початковій школі

1. Григораш В.В. Організація діяльності керівника школи. Харків: Основа, 2011. 224с.

2. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент. Київ: ГЛАВНИК, 2006.

3. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. Київ: Ленвіт, 2007. 264с.

4. Лунячек В. Е. Педагогічний менеджмент. Навчальний посібник, 2-ге видання. Харків, 2015. URL: https://www.researchgate.net/profile/Vadym-Luniachek/publication/327933223_Pedmenedzment/links/5bb0f49e299bf13e60585533/Pedmenedzment.pdf

5. Мармаза О. І. Менеджмент освітньої організації. Навчально-методичний посібник. Харків, 2017. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/c842ee6e-98bf-45a2-b0c0-f212a4397449/content>

6. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами: навчальний посібник . Тернопіль: Астон, 2007.

7. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (затверджена Указом Президента України 25.06.2013 р.). URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>

8. Нова українська школа. Порадник для вчителя: Навчально-методичний посібник. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>

9. Смирнова М. Є. Практика управління навчальним закладом: від функціонування до розвитку. Харків, 2013.

10. Хлебнікова Т. М. Управління навчальною діяльністю. Харків, 2013.

11. Чернишов О.І. Педагогічний талант інженера-педагога . Рідна шк. 1993. №1. С. 51-54.